

**Żywnienie w chorobach neurodegeneracyjnych : choroba Alzheimera, choroba Parkinsona, stwardnienie rozsiane : zestawienie bibliograficzne w wyborze**  
**Wybór i opracowanie Ewa Lewicka**  
**Kielce : Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, 2017**

**Żywnienie w chorobach neurodegeneracyjnych – ogólnie**

1. Carper, Jean : Nasz wspaniały mózg : jak wspomagać go dietą / przeł. z ang. Stanisław Dubiski. - Warszawa : Książka i Wiedza, 2001. - 303, [1] s. ; 21 cm  
Mózg -- choroby -- aspekt żywieniowy -- wydawnictwa popularne.  
Mózg -- choroby -- zapobieganie -- wydawnictwa popularne.  
Mózg -- psychofizjologia -- wydawnictwa popularne.  
Mózg -- starzenie się -- zapobieganie -- wydawnictwa popularne.  
Zaburzenia pamięci -- aspekt żywieniowy -- wydawnictwa popularne.  
Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
Poznań - Biblioteka Uniwersytecka
2. Carper, Jean : 100 sposobów zapobiegania chorobie Alzheimera. - Poznań : Vesper, 2011. - 288 s. ; 27 cm  
Choroba Alzheimera – dietetyka.  
Choroba Alzheimera – zapobieganie.  
Zdrowe żywienie.  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
Szczecin - Książnica Pomorska
3. Ciborowska Helena, Rudnicka Anna : Dietetyka : żywienie zdrowego i chorego człowieka / współprac. Artur Ciborowski. - Wyd. 4, rozszerzone i uaktualnione. -

Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2014. - 658 s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 645-647. Indeks

Biblioteka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach - Wolny dostęp-zwarte-1 p.

Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego

Łódź - Biblioteka Politechniki Łódzkiej

Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Rolniczego

Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków - Biblioteka Krakowskiej Akademii

Kielce – Biblioteka Uniwersytecka

Warszawa - Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

Szczecin - Biblioteka Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego

4. Doidge, Norman : Jak naprawić uszkodzony mózg : od udarów i chronicznego bólu po choroby neurodegeneracyjne / [tłumaczenie Barbara Mińska]. - Białystok :

Wydawnictwo Vital, 2016. - 416 s. ; 24 cm

Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka

Toruń - Biblioteka Uniwersytecka

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego

Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego

Siedlce - Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej

Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

Gdańsk - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego

Katowice - Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego

Kielce - Biblioteka Uniwersytecka

Kielce - Wojewódzka Biblioteka Publiczna

Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego

Szczecin - Książnica Pomorska

5. Fife, Bruce : Jak pokonać Alzheimera, Parkinsona, SM i inne choroby neurodegeneracyjne : zapobieganie, leczenie, cofanie skutków / [przedm. Russel L. Blaylock ; tł. Zuzanna Kaszkur]. - Białystok : Studio Astropsychologii, 2013. - 516 s. : il. ; 21 cm

Choroba Alzheimera.

Choroba Parkinsona.

Stwardnienie rozsiane.

Układ nerwowy -- zwyrodnienie.

Wrocław - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego

Toruń - Biblioteka Uniwersytecka

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
 Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana  
 Pawła II  
 Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu  
 Jagiellońskiego  
 Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa  
 Mazowieckiego  
 Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego  
 Szczecin - Książnica Pomorska

6. Padzik-Graczyk Alfreda, Długaszek Maria : Rola antyoksydantów w profilaktyce chorób cywilizacyjnych= Antioxidants role in civilisation diseases prophylaxis. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2003: 30 (3/4) s.677-681, tab., bibliogr. 11 poz., sum. - 3 Krajowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. Higiena żywności i żywienia podstawą zdrowia - bezpieczeństwo żywności wyzwaniem XXI wieku Rogowo 10-12.09. 2003

**Streszczenie polskie:** Reaktywne formy tlenu- RFT i reaktywne formy azotu- RFN biorą udział w uszkodzeniu wielu reakcji metabolicznych, będące przyczyną wielu schorzeń. Ilość RFT i RFN wzrasta z wiekiem i jest przyczyną wielu schorzeń wieku starczego takich jak miażdżycy, choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, cukrzyca, jaskra, choroby reumatoidalne oraz choroby powodujące demencję takie jak choroba Alzheimera, Parkinsona i inne. Zaburzenia metaboliczne będące skutkiem zwiększonej produkcji RFT i RFN związane są przede wszystkim z naszym sposobem życia, a więc odżywianiem, paleniem papierosów i zanieczyszczeniem środowiska naturalnego.

Sygnatura GBL: 305.734

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

7. Promocja zdrowia i żywienie w zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym / red. nauk. Tadeusz Kasperczyk i Dariusz Mucha. - Kraków : Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia, 2014. - 418 s. : il. ; 22 cm. – (Monografia / Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia ; nr 2). - Bibliogr. przy ref.

Materiały z konferencji: "Promocja zdrowia i żywienie w zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym", zorganizowanej przez Krakowską Wyższą Szkołę Promocji Zdrowia, 25 kwietnia 2014 r., w Krakowie.

Wrocław - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego

Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka

Toruń - Biblioteka Uniwersytecka

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Łódź - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego

Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego

Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego

Kraków - Biblioteka Krakowskiej Akademii

Siedlce - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego

Warszawa - Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa - Biblioteka Uczelni Łazarskiego

Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
 Warszawa - Biblioteka Główna Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego  
 Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu  
 Katowice - Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
 Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
 Poznań - Biblioteka Uniwersytecka  
 Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Szczecin - Książnica Pomorska  
 Zielona Góra - Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

8. Wyzwania współczesnej geriatrii i gerontologii : choroby neurodegeneracyjne problemem XXI wieku : praca zbiorowa / pod redakcją Krzysztofa Sawińskiego. - Poznań : Wielkopolskie Stowarzyszenie Wolontariuszy Opieki Paliatywnej "Hospicjum Domowe", 2015. - 164 s. : il. ; 21 cm  
 Geriatria.  
 Gerontologia.  
 Starzenie się -- aspekt fizjologiczny.  
 Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
 Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
 Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
 Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
 Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego  
 Poznań - Biblioteka Uniwersytecka  
 Szczecin - Książnica Pomorska

### **Choroba Alzheimera**

9. Béliveau, Richard : Dieta w walce z chorobami. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Delta W-Z, [2011]. - 263, [1] s. : il. ; 22x22 cm  
 Na okł.: choroby serca, rak, cukrzyca, choroba Alzheimera, otyłość.  
 Dietetyka.  
 Odżywianie-higiena.  
 Poradniki.  
 Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego  
 Łódź - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego  
 Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego  
 Siedlce - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego  
 Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
 Szczecin - Biblioteka Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego  
 Kielce - Wojewódzka Biblioteka Publiczna

10. Borawska Maria H., Konopka Maria : Antyoksydanty a choroby ośrodkowego układu nerwowego= Antioxidants and diseases of the central nervous system. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2007: 34 (1/2) s.41-45, bibliogr. 34 poz., sum.  
Sygnatura GBL: 305.734  
**Streszczenie polskie:** W pracy omówiono udział reaktywnych form tlenu i reaktywnych form azotu w powstawaniu najczęściej występujących chorób neurodegeneracyjnych ośrodkowego układu nerwowego; choroby Alzheimera i choroby Parkinsona. Wykazano, że dieta bogata w naturalne antyoksydanty, z dużą ilością świeżych warzyw i owoców zapobiega chorobom neurodegeneracyjnym i wydłuża życie.  
Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
11. Borowiec, Kamila : Aktywności anty-cholinoesterazowe, przeciwutleniające i przeciwcukrzycowe owoców borówki czarnej (*Vaccinium myrtillus* L.) w kontekście choroby Alzheimera = Anticholinesterase, antioxidant and antidiabetic activities of bilberry fruit (*Vaccinium myrtillus* L.) in Alzheimer's disease. - Lublin, 2014. - 179, [2] k. : il. ; 31 cm  
Borówki czarne -- zastosowanie w leczeniu -- rozprawy akademickie.  
Choroba Alzheimera -- aspekt żywieniowy -- rozprawy akademickie.  
Niepublikowana praca doktorska.  
Promotor: Zdzisław Targoński.  
Promotor pomocniczy: Dominik Sz wajgier.  
Praca doktorska. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii, 2014.  
Praca finansowana w ramach projektu badawczego POIG 01.01.02.00-061/09 Nowa żywność bioaktywna o zaprogramowanych właściwościach prozdrowotnych  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego
12. Choroba Alzheimera : wybrane zagadnienia biologiczne i kliniczne / pod redakcją Jerzego Leszka. - Wrocław : Wydawnictwo Continuo, 2016. - 276 s. : il. ; 25 cm. - Bibliogr. przy rozdz.  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego  
Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego  
Tarnów - Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Katowice - Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego  
Katowice - Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego  
Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
Zielona Góra - Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego
13. Czy interwencje żywieniowe mogą poprawić funkcje poznawcze u osób z chorobą Alzheimera?: badanie oceniające skuteczność preparatu Souvenaid® : doświadczenia własne / Anna Barczak, Małgorzata Chodakowska-Żebrowska, Anna Pfeffer-Baczuk, Marta Nesteruk, Maria Barcikowska-Kotowicz ; wprowadzenie Jarosław Sławek. - [Gdańsk] : Via Medica, 2016. - 12 s. : il. kolor. ; 29 cm. - Bibliogr. s. 4,12  
Choroba Alzheimera – dietetyka.  
Choroba Alzheimera – doświadczalnictwo.  
Dietetyczne środki spożywcze – stosowanie.  
Warszawa - Biblioteka Narodowa

14. Dobryczycka Wanda, Leszek Jerzy : Aspekty diagnostyczne i terapeutyczne neurozwyrodnienia w chorobie Alzheimer'a, otępieniu, starzeniu. - Wrocław : Wydawnictwo Continuo, 2007. - 66 s. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 57-66  
Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Kraków - Biblioteka Krakowskiej Akademii  
Siedlce - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
Szczecin - Książnica Pomorska
15. Dochniak Marta, Ekiert Katarzyna : Żywnienie w prewencji i leczeniu choroby Alzheimer'a i choroby Parkinsona= Nutrition in prevention and treatment of Alzheimer's and Parkinson's diseases. W: Pielęgniarstwo i Zdrowie Publiczne= Nursing and Public Health. - 2015: 5 (2) s.199-208, bibliogr. 37 poz., sum. Sygnatura GBL: 313.913  
**Streszczenie polskie:** Proces starzenia się organizmu dotyczy każdego człowieka i nie da się go zatrzymać. Jest to proces fizjologiczny, ale sprzyja występowaniu różnorodnych chorób, m.in. neurodegeneracyjnych. Europejskie społeczeństwo starzeje się. Szacuje się, że w 2050 r. 30 proc. ludności Unii Europejskiej osiągnie wiek powyżej 65 lat. Proces starzenia się społeczeństwa sprawia, że występujące w wieku podeszłym choroby Alzheimer'a i Parkinsona stanowią coraz większy problem medyczny, społeczny oraz ekonomiczny. W związku z tym częściej poszukuje się nowych sposobów zapobiegania tym chorobom i ich leczenia. Coraz większe zainteresowanie budzi możliwość wspomagania leczenia za pomocą odpowiedniego sposobu odżywiania. Prowadzone badania wskazują na korzystny wpływ na zapobieganie i leczenie chorób neurodegeneracyjnych m.in. takich składników pokarmowych, jak: jednonienasycone kwasy tłuszczowe, wielonienasycone kwasy tłuszczowe (szczególnie kwas dokozaheksaenowy), witaminy antyoksydacyjne (witamina E, witamina C), glutation, koenzym Q10, kurkumina, flawonoidy, kofeina. Niniejsza praca przedstawia wyniki badań dotyczących żywienia w chorobach Alzheimer'a i Parkinsona oraz zalecenia dla pacjentów cierpiących na te schorzenia.  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
16. Dukan, Pierre : Recepta na zdrowie doktora Dukana. - Kraków : Wydawnictwo Otwarte, 2011. - 152, [2] s. ; 21 cm  
Dieta niskocholesterolowa -- poradniki.  
Diety odchudzające -- poradniki.  
Dieta wysokobiałkowa.  
Indeks glikemiczny -- poradniki.  
Zaburzenia pamięci -- aspekt żywieniowy.  
Dietoterapia -- poradniki.  
Choroba Alzheimer'a -- dietoterapia.

Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Katowice - Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
Szczecin - Książnica Pomorska

17. Gruber Beata M. : Witaminy "pamięci"= Vitamins for "memory". W: Aktualności Neurologiczne. - 2009: 9 (1) s.52-62, il., bibliogr. 66 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Witaminy są niezbędnymi do życia, egzogennymi związkami organicznymi o zróżnicowanej budowie i spełniają ważne biologiczne funkcje, przede wszystkim jako katalizatory przemian biochemicznych. Jako modulatory reakcji zachodzących w organizmie muszą być dostarczone w odpowiednich ilościach, zależnych od aktualnego stanu fizjologicznego danego osobnika i szeregu czynników zewnętrznych (zwyczaży żywieniowe, przyjmowane leki). W ostatnich latach wyraźnie nasiliły się badania nad rolą witamin w schorzeniach neurologicznych. Nie ma drugiego narządu w organizmie tak ściśle uzależnionego od dostarczania substancji odżywczych, jak centralny układ nerwowy. Wśród wspomnianych schorzeń znajdują się jednostki o wciąż niewyjaśnionej etiologii lub co do których nie sposób, nawet przy obecnym stanie wiedzy zastosować skutecznej terapii. Do schorzeń neurologicznych, w których zauważono udział witamin, zaliczane są jedne z najpoważniejszych, jakie dręczą współczesne społeczeństwa, tj. miażdżyca, otępienia, w tym choroba Alzheimera, padaczka i inne. Warto także podkreślić ich znaczenie w etiologii i terapii wspomagającej w neuropatiach, chorobie Parkinsona, potransplantacyjnych bólach głowy. W niniejszym artykule przedstawiono pokrótce wyniki ostatnich badań nad rolą poszczególnych witamin w schorzeniach powiązanych ze sobą po części etiologicznie i objawowo, tj. w udarze niedokrwiennym mózgu i otępieniach.

Sygnatura GBL: 313.631

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

18. Gustaw, Katarzyna : Melatonina, nietypowy antyoksydant. Rola w patofizjologii choroby Alzheimera. Propozycje terapii= Melatonin, atypical antioxidant - role in Alzheimer's disease - possible therapeutical use. W: Farmakoterapia w Psychiatrii i Neurologii. - 2003 (4) s.59-69, bibliogr. 35 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Choroba Alzheimera jest chorobą o skomplikowanej etiologii. Wiele czynników w tym dieta, środowisko, jak również czynniki genetyczne ma znaczenie w etiopatogenezie choroby. Co więcej zaburzenia gospodarki neurohormonalnej mogą być istotne w chorobie Alzheimera. Dane literaturowe wykazują udział takiego układu neurohormonalnego jak układu melatoniny w patofizjologii chorób neurodegeneracyjnych, w tym Alzheimera. Melatonina jest transportowana bezpośrednio do płynu mózgowo-rdzeniowego i poprzez splot pajęczynówki do komór mózgu. Faktem jest zmniejszony poziom melatoniny w płynie mózgowo-rdzeniowym pacjentów z chorobą Alzheimera. Melatonina jest antyoksydantem o oryginalnym mechanizmie działania. Sugeruje, że ubytek melatoniny może powodować zniszczenie mitochondriów przez endogenne wolne rodniki w pewnych, szczególnie ważnych dla pamięci i procesów poznawczych rejonach mózgowia. Ubytek melatoniny może wiązać się z ubytkiem protekcji antyoksydacyjnej w tych częściach mózgowia. Co więcej wykazano, że fakt obniżenia poziomu melatoniny w płynie mózgowo-rdzeniowym koreluje z czynnikami ryzyka związanego z polimorfizmem apolipoprotein. Ponadto dane literaturowe pozwalają na stwierdzenie, że suplementacja melatoniną może mieć

znaczenie w leczeniu objawów zespołu otępiennego. Stąd melatonina może mieć znaczenie terapeutyczne w chorobie Alzheimera.

Sygnatura GBL: 306.385

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

19. Holford Patrick, Heaton Shane, Colson Deborah : Nie trać pamięci : jak zapobiegać osłabieniu pamięci i chorobie Alzheimera / przekł. Dariusz Rossowski. - Łódź : Wydawnictwo JK : Feeria, cop. 2006. - 240 s. : il. ; 21 cm  
Choroba Alzheimera -- profilaktyka  
Zaburzenia pamięci -- profilaktyka  
Choroba Alzheimera -- aspekt żywieniowy.  
Choroba Alzheimera -- zapobieganie.  
Zaburzenia pamięci -- aspekt żywieniowy.  
Zaburzenia pamięci -- zapobieganie.  
Wrocław - Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
Gdańsk - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego  
Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
Szczecin - Książnica Pomorska
20. Jaworski Mariusz : Łagodzenie objawów poznawczych poprzez stosowanie odpowiedniej diety u osób z chorobą Alzheimera= Mitigate the effects of cognitive by appropriate diet for people affected by Alzheimer's disease. W: Neuropsychiatria i Neuropsychologia. - 2010: 5 (3/4) s.141-148, bibliogr. 60 poz., sum.  
**Streszczenie polskie:** Choroba Alzheimera ( Alzheimer's disease - AD) dotyczy ok. 200 tys. osób w wieku podeszłym w Polsce i charakteryzuje się znaczną utratą neuronów w obszarze kory mózgu. Naukowcy zwracają coraz większą uwagę na powiązanie rozwoju tej choroby ze złymi nawykami żywieniowymi. Na podstawie badań wykazano, że najlepsze rezultaty w osłabieniu negatywnych objawów poznawczych u osób z AD daje zastosowanie diety śródziemnomorskiej o obniżonej kaloryczności, bogatej w antyoksydanty, tj. witaminy z grupy B, witaminy C i E oraz polifenole. Dieta powinna być uboga w nasycone kwasy tłuszczowe oraz kwasy tłuszczowe trans. Zaleca się jedzenie ryb raz w tygodniu ze względu na bogate źródło wielonienasyconych kwasów tłuszczowych (omega 3), przy jednoczesnym zwiększeniu spożycia surowych warzyw i owoców, które dostarczają organizmowi odpowiednich witamin i składników mineralnych. Wskazane są chude mięsa i mleczne produkty fermentowane o obniżonej zawartości tłuszczu. Odpowiednia dieta może poprawić funkcjonowanie poznawcze chorych, jednak nie jest w stanie w pełni wyleczyć z choroby Alzheimera. Stosowanie tej diety może pełnić również funkcję profilaktyczną.  
Sygnatura GBL: 313.837  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

21. Jaworski Mariusz, Trojańczyk Marzena : Rozwój choroby Alzheimerera - rola czynników związanych z dietą. W: Postępy Żywienia Klinicznego. - 2012: 8 (4) s.17-23, tab., bibliogr. 41 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Wstęp: Nawyki żywieniowe oraz skład całodzienniej racji pokarmowej mogą mieć istotny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie układu nerwowego, a co za tym idzie, mogą wpływać też wpływ na rozwój i przebieg choroby Alzheimerera (ang. Alzheimer's disease, AD), która charakteryzuje się znaczną utratą neuronów w obszarze kory mózgu. Cel: Celem pracy była ocena aktualnego stanu wiedzy na temat zależności między składnikami pokarmowymi a ryzykiem rozwoju AD. Materiał i metody: Realizację celu badawczego przeprowadzono w oparciu o przegląd kilku baz danych (w tym MedLINE, PsychoINFO, LILACS and Cochrane Data Bank) poruszających tematykę związaną z przedmiotem zainteresowania. Przegląd obejmował najnowsze doniesienia naukowe do stycznia 2012. Dokonano analiz poszczególnych składników diety, które mogą wpływać na prawidłowe funkcjonowanie neuronów. Wyniki: W wyniku przeglądu literatury wykazano, że spożywanie nienasyconych kwasów tłuszczowych omega-3, kwasów zawierających odpowiedni stosunek n-6:n-3, jednonienasyconych kwasów tłuszczowych (MUFA) oraz suplementacja witaminą D i witaminą E w połączeniu z witaminą C zapobiega rozwojowi problemów poznawczych. Pozytywny wpływ na funkcje poznawcze wykazują także karotenoidy, takie jak kwas retinowy(RA), likopen oraz  $\beta$ -karoten. Wysokie spożycie kofeiny chroni przed rozwojem AD u ludzi. Natomiast wysokie spożycie folianów związane jest z zwiększonym ryzykiem zaburzeń poznawczych w podeszłym wieku. Wnioski: Składniki pokarmowe mogą wpływać na rozwój problemów poznawczych i prawidłowe funkcjonowanie układu nerwowego. Dalsze badania w tym kierunku wydają się być uzasadnione.

Sygnatura GBL: 313.801

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

22. Kaliszan Roman, Macur Katarzyna : Na tropie środków przydatnych w terapii lub profilaktyce choroby Alzheimerera= In search of agents of use in therapy or prevention of Alzheimer's disease. W: Forum Medycyny Rodzinnej. - 2010: 4 (1) s.1-9, il., tab., bibliogr. 26 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Mimo olbrzymich inwestycji kadrowych i finansowych, próby pozyskiwania nowych przełomowych leków okazują się coraz trudniejsze, a w przypadku choroby Alzheimerera wręcz nieskuteczne. Farmakoterapia choroby Alzheimerera i innych chorób, w których obserwuje się tworzenie fibryli białka amyloidowego, nie rokuje całkowitego wyleczenia czy poprawy funkcjonowania chorych. Rutynowo stosuje się leczenie paliatywne, objawowe lub substytucyjne. W fazie eksperymentalnej jest terapia skojarzona, z użyciem środków działających plejotropowo oraz substancji, które mają hamować zwyrodnienie neurofibrylarne. Obserwacje epidemiologiczne, kojarzone z paleniem tytoniu, skierowały uwagę badaczy na podjednostkę  $\tau$ 7 neuronowego receptora cholinergicznego typu nikotynowego ( $\alpha 7$ nAChR). Najbardziej obiecujące i racjonalne wydają się jednak próby ingerencji farmakologicznej w proces agregacji amyloidu czy rozpuszczania jego złogów. Istnieją doniesienia o takim działaniu dla różnych środków, szczególnie przyjmowanych długotrwale. Obok nikotyny i pochodnych wchodzących w skład etnograficznie charakterystycznych używek, wskazuje się także na niektóre składniki prawidłowej diety, w tym kwasy tłuszczowe omega-3. W badaniach zainicjowanych w Katedrze Biofarmacji i Farmakodynamiki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, mierzono nową metodą elektrochemicznospektroskopową powinowactwo wielu związków pirydynowych i piperydynowych, zwłaszcza alkaloidów występujących w używkach i przyprawach, do amyloidu  $\alpha$ (1-42). ...

Sygnatura GBL: 313.827

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

23. Langauer-Lewowicka Henryka : Glin - zagrożenia środowiskowe= Aluminium - environmental hazards. W: Medycyna Środowiskowa. - 2005: 8 (1) s. 59-64, bibliogr. 42 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Skorupa ziemska zawiera 8 proc. glinu (Al). Jest on powszechnie obecny w skorupie ziemskiej i wodach. Głównie źródło dowozu glinu stanowi dieta, gdyż jest on obecny w wielu produktach żywnościowych (herbata, mięso, mleko, warzywa). Autor rozważa

możliwość niepożądanego wpływu środowiskowego narażenia na Al. Omawia również prawdopodobieństwo roli Al w etiologii zaburzeń neurodegeneracyjnych m.in. w chorobie Alzheimera, w klasternych demencji na niektórych obszarach geograficznych.

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

24. Liśkiewicz Arkadiusz, Jędrzejowska-Szypułka Halina, Lewin-Kowalik Joanna : Characteristics of ketogenic diet and its therapeutic properties in central nervous system disorders= Characteristics of ketogenic diet and its therapeutic properties in central nervous system disorders. W: Annales Academiae Medicae Silesiensis. - 2012: 66 (6) s.66-76, il., bibliogr. 83 poz., streszcz.

**Streszczenie polskie:** Wysokotłuszczowa, niskowęglowodanowa dieta ketogenna jest terapią, która od wielu lat z sukcesem jest stosowana u dzieci i dorosłych w leczeniu epilepsji. Późniejsze badania pozwoliły na rozszerzenie poszukiwań jej terapeutycznego zastosowania o stwardnienie guzowe, guzy mózgu i schorzenia neurodegeneracyjne, jak choroba Alzheimera i choroba Parkinsona. Wiele badań wykazało również neuroprotektoryjne właściwości tej terapii. Indukowanie neuroprotekcji jest związane z molekularnymi mechanizmami działania diety ketogennej i metabolizmem ciał ketonowych. Niniejsza praca opisuje działanie diety ketogennej oraz jej mechanizmy molekularne, które mogą być wykorzystywane w terapii chorób centralnego układu nerwowego.

Sygnatura GBL: 313.709

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

25. Magierski Radosław, Antczak-Domagała Katarzyna, Sobów Tomasz : Dieta jako czynnik protekcyjny otępienia= Diet as a protective factor in dementia. W: Aktualności Neurologiczne. - 2014: 14 (3) s.167-174, bibliogr. s. 173-174, sum.

**Streszczenie polskie:** Od lat pojawiają się kasandryczne wizje dotyczące epidemiologii otępień, a zwłaszcza choroby Alzheimera. Znaczne rozpowszechnienie otępień dzisiaj i prognozowane potrojenie liczby chorych otępiących w najbliższych dekadach zmusza do poszukiwań skutecznych opcji leczniczych. Mimo wieloletnich badań nie udało się niestety opracować skutecznej terapii zespołów neurodegeneracyjnych, dlatego równolegle prowadzi się badania mające na celu opracowanie efektywnych strategii prewencyjnych. Oprócz wpływu aktywności umysłowej i fizycznej obszar intensywnych badań prewencyjnych stanowi dieta. Dostrzega się coraz więcej zależności między stanem odżywiania i dietą a funkcjami poznawczymi. Badania w tym zakresie można podzielić na trzy podstawowe obszary. Po pierwsze, na podstawie badań podstawowych analizowane jest znaczenie składników pochodzących z pożywienia dla funkcjonowania układu nerwowego. Po drugie, trwają projekty obserwacyjne i badania prowadzone w populacji. Wieloletnia obserwacja zachowań i nawyków żywieniowych w dużych populacjach i wskaźniki stosowania się do konkretnych wytycznych dietetycznych pozwalają na wyciąganie wniosków o protekcyjnym działaniu diety. Po trzecie, podejmuje się próby prospektywnych badań prewencyjnych (z interwencjami dietetycznymi, a także zaleceniami dotyczącymi aktywności umysłowej i fizycznej) oraz badania kliniczne oceniające efekty wdrożonej specyficznej diety lub wpływ produktów przemysłowych (np. środków spożywczych przeznaczenia medycznego). Na bazie dostępnej wiedzy sugeruje się, że interwencje dietetyczne, zwłaszcza w połączeniu...

Sygnatura GBL: 313.631

Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum

Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

Warszawa - Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego

26. Piróg-Balcerzak Agnieszka, Holka-Pokorska Justyna, Rybakowski Filip : Skuteczność suplementacji wielonienasyconymi kwasami tłuszczowymi w zaburzeniach i chorobach psychicznych - praca pogładowa= The effectiveness of supplementation of polyunsaturated fatty acids in mental disorders and mental diseases: review. W: Farmakoterapia w Psychiatrii i Neurologii. - 2013: 29 (1) s.31-41, bibliogr. 67 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Wielonienasycone kwasy tłuszczowe (WNKT) w ostatnich dekadach stały się tematem wielu badań dotyczących wspomagania leczenia chorób i zaburzeń psychicznych. Wyniki badań sugerują, że niektóre choroby psychiczne mogą być związane ze zmniejszeniem zawartości WNKT w błonach komórkowych i/lub zmniejszonym poborem tych substancji z diety. Kwasy omega-3 najprawdopodobniej wpływają na przekąźnictwo dopaminergiczne i serotonergiczne, dzięki czemu ich zastosowanie w zespole nadpobudliwości i deficytu uwagi czy depresji może być skuteczne. Przeprowadzono badania z udziałem WNKT w wielu schorzeniach - poczynając od zaburzeń neurorozwojowych okresu dzieciństwa, przez depresję, chorobę dwubiegunową, schizofrenię, otępienie i chorobę Alzheimera. Celem przeglądu literatury była ocena skuteczności kwasów omega-3 w leczeniu zaburzeń i chorób psychicznych. Podsumowano tylko badania randomizowane z zastosowaniem podwójnie ślepej próby opublikowane przed sierpniem 2012 roku. Wyniki podsumowanych badań nie są spójne, a metodologiczne różnice pomiędzy badaniami, takie jak charakterystyka grup badanych osób, kryteria włączenia, dawka i czas suplementacji, typ podawanego WNKT, powodują, że rola WNKT w leczeniu zaburzeń i chorób psychicznych nadal pozostaje niejasna. Nie ustalono także dotychczas, które z WNKT należy stosować i w jakich proporcjach. Przeanalizowane badania sugerują, że najskuteczniejsza jest monoterapia kwasem eikozapentaenowym (EPA) lub w połączeniu z małą dawką kwasu dokozaheksaenowego.

Sygnatura GBL: 306.385

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

27. Przysławski Juliusz, Stelmach Marta : Rola składników odżywczych w łagodzeniu objawów choroby Alzheimera= The role of nutrients in the relieve of Alzheimer disease's symptoms. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2008: 35 (4) s.332-339, il., tab., bibliogr. 59 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Jedną z chorób neurodegeneracyjnych o nierozpoznanej do końca etiologii jest choroba Alzheimera. Wśród wielu czynników związanych z jej rozwojem wymienia się między innymi stres oksydacyjny, choroby sercowo-naczyniowe, występowanie allelu  $\epsilon$ -4 apolipoproteiny E. Coraz większą uwagę zwraca się także na rolę żywienia, a konkretnie wybranych składników odżywczych występujących w żywności, które mogą mieć wpływ na jej przebieg, a być może także zmniejszenie ryzyka jej rozwoju. Przedstawiona praca jest próbą usystematyzowania aktualnej wiedzy na temat wzajemnych powiązań pomiędzy sposobem żywienia i jego ewentualnym wpływem na wystąpienie tej choroby.

Sygnatura GBL: 305.734

Warszawa- Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

28. Rola wybranych czynników ryzyka w etiopatogenezie i przebiegu choroby Alzheimera= The role of selected risk factors in the aetiology and the course of Alzheimer's disease / Dudkowiak Robert, Gryglas Anna, Poniewierka Andrzej, Poniewierka Elżbieta. W: Aktualności Neurologiczne. - 2013: 13 (2) s.109-118, bibliogr. 108 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Choroba Alzheimera (Alzheimer's disease, AD) stanowi jedną z najczęstszych przyczyn otępienia w wieku starszym. Ma charakter postępujący i prowadzi do stopniowej degeneracji mózgu. Zapadalność na AD wzrasta wraz z wiekiem. Etiologia choroby jest wieloczynnikowa. Składają się na nią interakcje pomiędzy czynnikami genetycznymi a środowiskowymi, w tym m.in. stylem życia, dietą, aktywnością fizyczną i nałogami. Uważa się, że sposób odżywiania zbliżony w

składzie do diety śródziemnomorskiej ma ochronne działanie i sprzyja długotrwałemu życiu w zdrowiu. Podwyższone stężenie homocysteiny oraz obniżone stężenie witaminy B12 może pośrednio wpływać na rozwój AD. Natomiast zwiększone spożycie kwasu foliowego, witaminy C i E może działać ochronnie. Niekorzystny wpływ na rozwój AD odnotowano zarówno w przypadku zbyt dużej masy ciała, jak i w przebiegu niedożywienia. Podkreśla się również związek pomiędzy naczyniopochodnym uszkodzeniem mózgu a rozwojem otępienia. Przemawia za tym fakt, że odpowiednia dieta, prawidłowy stan odżywienia, brak cukrzycy, unikanie palenia papierosów oraz zwrócenie uwagi na aktywność fizyczną odgrywają istotną rolę w zapobieganiu nie tylko chorobom układu sercowo-naczyniowego, ale także AD. Dane epidemiologiczne dowodzą, iż wraz ze starzeniem się społeczeństwa częstość występowania AD będzie wzrastać, tym samym zwiększy się liczba osób niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania. Następstwem tego będzie wzrost obciążeń medycznych, kulturowych i ekonomicznych całego społeczeństwa...

Sygnatura GBL: 313.631

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

29. Rola wybranych składników odżywczych we wspomaganiu leczenia farmakologicznego choroby Alzheimera / Szczygieł Bruno, Gawęł Małgorzata, Ukleja Anna, Boniecka Iwona. W: Polski Przegląd Neurologiczny. - 2014: 10 (1) s. 38-46, tab., bibliogr. 35 poz.

**Streszczenie polskie:** Choroba Alzheimera (AD, Alzheimer's disease) jest najczęstszą, postępującą chorobą neurodegeneracyjną, charakteryzującą się utratą pamięci i utratą zdolności do samodzielnego życia u osób w podeszłym wieku. W mechanizmie choroby podstawową rolę odgrywa niedobór acetylocholinyl oraz upośledzenie przekazywania cholinergicznego. Na podstawie badań przedklinicznych, w których wykazano, że niektóre składniki odżywcze, takie jak nukleotydy urydyny, cholina i wielonienasycone kwasy tłuszczowe omega 3, działając synergistycznie, zwiększają stężenie fosfolipidów w błonach komórkowych synaps, prowadzą do tworzenia nowych synaps i poprawy ich funkcji, opracowano i poddano badaniom klinicznym wieloskładnikowy preparat Souvenaid \*\*R (Nutricia N.V., Zoetermeer, Netherlands). W przeprowadzonych badaniach klinicznych, którym poddano 438 chorych z wczesną postacią AD, dowiedziono, że Souvenaid \*\*R jest bezpieczny, dobrze tolerowany przez pacjentów i powoduje statystycznie znaczącą poprawę pamięci odroczonej i natychmiastowej. Konieczne są jednak dalsze badania kliniczne w celu potwierdzenia skuteczności tej koncepcji terapeutycznej.

Sygnatura GBL: 313.754

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

30. Rola wybranych składników żywności w rozwoju i prewencji chorób neurodegeneracyjnych = The role of selected food components in development and prevention of neurodegenerative diseases. P. 1 : Polyphenols / Wojtasik Anna, Pietraś Edyta, Matczuk Ewa, Kunachowicz Hanna. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2016: 43 (1) s.20-34, il., bibliogr. 81 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Obecnie panuje przekonanie, że jednym z kluczowych czynników w rozwoju chorób neurodegeneracyjnych jest stres oksydacyjny. Badania mechanizmów prowadzących do śmierci neuronów wskazują, że zastosowanie substancji o działaniu przeciwutleniającym może być pomocne w spowalnianiu procesów starzenia się organizmu i hamowaniu rozwoju chorób neurodegeneracyjnych. Do takich substancji należą m.in. polifenole roślinne. W pracy przedstawiono ogólny zarys mechanizmów rozwoju choroby Alzheimera oraz Parkinsona, jak również wyniki badań dotyczących protekcyjnego działania polifenoli (ze szczególnym uwzględnieniem resweratrolu i katechin herbaty) oraz wpływu diety śródziemnomorskiej w prewencji tych chorób.

Sygnatura GBL: 305.734

Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

31. Rola wybranych składników żywności w rozwoju i prewencji chorób neurodegeneracyjnych = The role of selected food components in development and

prevention of neurodegenerative diseases. P. 2: Fatty acids / Wojtasik Anna, Matczuk Ewa, Pietraś Edyta, Kunachowicz Hanna. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2016: 43 (1) s.35-45, bibliogr. 55 poz., sum.

Sygnatura GBL: 305.734

**Streszczenie polskie:** W związku ze starzeniem się społeczeństwa coraz większe zainteresowanie budzi problem chorób wieku podeszłego, w szczególności choroby Alzheimera czy choroby Parkinsona. W pracy dokonano przeglądu aktualnej literatury w aspekcie wpływu kwasów tłuszczowych na działanie neuroprotektoryjne wobec wyżej wymienionych chorób. W szczególności przedstawiono wyniki badań dotyczących znaczenia wielonienasyconych kwasów tłuszczowych z rodziny omega-3 oraz omega-6 oraz wpływu diety bogatej w te składniki na zmniejszenie ryzyka powstawania chorób neurodegeneracyjnych. Dane z piśmiennictwa wskazują, że w prewencji chorób neurodegeneracyjnych istnieje potrzeba prowadzenia odpowiedniej strategii, obejmującej kompleksowe podejście zarówno do składu całej diety, jak i stylu życia.

Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

32. Sobów, Tomasz : Modyfikowane czynniki ryzyka rozwoju zaburzeń funkcji poznawczych: co możemy zrobić, aby uniknąć otępienia?= Alzheimer's disease as preventable illness: a risk factors based approach. W: Aktualności Neurologiczne. - 2006: 6 (2) s.88-94, bibliogr. 65 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Starzenie się populacji krajów wysoko rozwiniętych i rozwój medycyny (dający w efekcie spadek śmiertelności głównie z powodu chorób zakaźnych, chorób nowotworowych i chorób układu krążenia) prowadzą do wzrostu prevalencji związanych z wiekiem chorób neurodegeneracyjnych, przede wszystkim choroby Alzheimera. Obserwuje się także stały wzrost kosztów związanych z otępieniem, zarówno bezpośrednio dla chorych i ich bliskich, jak i dla systemów ochrony zdrowia i opiekuńczych. Szacuje się, że skuteczna strategia prewencyjna opóźniająca wystąpienie objawów otępienia o 5 lat (a więc w istocie tylko modyfikując przebieg choroby), zmniejszyłaby światowe koszty o 20 proc. Intensywnie badane są strategie oparte o interwencje farmakologiczne, m.in. z wykorzystaniem statyn, leków przeciwzapalnych, leków hormonalnych, witamin, preparatów pochodzenia naturalnego, a nawet inhibitorów cholinesterazy. Szereg zidentyfikowanych obecnie czynników ryzyka może być jednak przedmiotem interwencji nefarmakologicznych, głównie dotyczących stylu życia oraz interwencji profilaktycznych we wczesnym okresie rozwojowym. W pracy omówiono potencjalnie modyfikowalne czynniki ryzyka choroby Alzheimera i, opartych o współczesny stan wiedzy, możliwości nefarmakologicznych działań profilaktycznych. Szczególną uwagę poświęcono koncepcji rezerwy poznawczej i bazujących na niej strategiach związanych z treningami funkcji poznawczych, aktywnością fizyczną, prawidłową dietą czy utrzymywaniem bogatej sieci ...

Sygnatura GBL: 313.631

Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

33. Sobów Tomasz, Kłoszewska Iwona : Czy istnieją obecnie możliwości zapobiegania chorobie Alzheimera? Niegenetyczne czynniki ryzyka rozwoju choroby Alzheimera= How far are we from Alzheimer's disease prevention? Non-genetic Alzheimer's disease risk factors. W: Wiadomości Psychiatryczne. - 1999: 2 (2) s.167-173, tab., bibliogr. 35 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Pomimo ogromnego postępu w badaniach nad etiopatogenezą choroby Alzheimera pozostaje ona nadal chorobą nieuleczalną. Ani odkrycie genetycznych uwarunkowań choroby, ani jej współczesne rozumienie jako amyloidozy mózgowej nie przyniosło oczekiwanego przełomu terapeutycznego. Nadal stosujemy jedynie leczenie paliatywne, prawdopodobnie nie wpływające na naturalny przebieg choroby. Stąd badania nad czynnikami ryzyka nabierają szczególnego znaczenia. Zrozumienie ich roli w etiologii choroby Alzheimera może bowiem przynieść stworzenie strategii zapobiegawczych, tak jak to stało się w przypadku choroby niedokrwiennej serca czy niektórych nowotworów. W pracy przedyskutowano znane obecnie czynniki ryzyka rozwoju choroby Alzheimera i omówiono związane z nimi potencjalne metody zapobiegania i leczenia.

Sygnatura GBL: 313.515

Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

34. Szczygieł Bruno, Ukleja Anna : Żywnienie w patogenezie i profilaktyce choroby Alzheimera = Nutrition in the pathogenesis and prevention of Alzheimer disease. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - R. 43, nr 1 (2016), s. 46-58  
**Streszczenie polskie:** Choroba Alzheimera (ch. A.) opisana po raz pierwszy w 1906 roku przez niemieckiego neuropatologa Aloisa Alzheimera jest najczęstszą przyczyną demencji. W Polsce choruje na nią 350-400 tysięcy osób, a za kilkanaście lat będzie ich prawdopodobnie około 1 miliona. Ponieważ, jak dotąd nie ma leczenia przyczynowego, stosuje się wyłącznie leczenie objawowe, którego celem jest spowolnienie narastania objawów choroby. Coraz więcej danych wskazuje na ważną rolę żywienia zarówno w patogenezie, jak i w zapobieganiu ch. A. Opublikowane ostatnio wyniki prospektywnych badań wskazują, że dieta śródziemnomorska może skutecznie zapobiegać zaburzeniom poznawczym związanym z wiekiem. Wykazano, że im wcześniej zostanie wdrożona i im bardziej przestrzega się jej założeń, tym mniejsze jest ryzyko zachorowania na ch. A. Metaanaliza ośmiu prospektywnych badań wykazała, że przestrzeganie diety śródziemnomorskiej zmniejsza śmiertelność z powodu chorób sercowo-naczyniowych oraz zachorowalność na chorobę Parkinsona, Alzheimera i inne rodzaje demencji związanej z wiekiem. Wyniki tych badań powinny być wykorzystane w pierwotnej prewencji chorób przewlekłych związanych z wiekiem.  
Warszawa - Biblioteka Narodowa  
Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
35. Szykuła Bożena, Włodarek Dariusz : Poradnik żywieniowy dla rodzin osób chorych na chorobę Alzheimera : dlaczego osoby z chorobą Alzheimera chudną? - Warszawa : Wydawnictwo Sióstr Loretanek, 2010. - 43, [1] s. : il. kolor. ; 20 cm  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Szczecin - Książnica Pomorska
36. The role of fats in human nutrition / ed. by A. J. Vergroesen. - London [etc.] : Academic Press : a subsidiary of Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, 1975. - XIII, 494 s. : il. ; 24 cm  
Choroby z niewłaściwego żywienia.  
Lipidy w żywieniu.  
Lipidy -- zaburzenia metabolizmu.  
Witamina E -- zastosowanie w leczeniu.  
Choroba Alzheimera -- aspekt żywieniowy.  
Miażdżyca tętnic -- aspekt żywieniowy.  
Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
37. Waldman Murray, Lamb Marjorie : Dying for a hamburger : modern meat processing and the epidemic of Alzheimer's disease. - New York : Thomas Dunne Books : St. Martin's Press, 2005. - [10], 304 s. ; 22 cm  
Mięso -- aspekt zdrowotny.  
Mięso -- produkcja i handel.

Choroba Alzheimerera -- aspekt żywieniowy.

Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

38. Wilczyńska, Agnieszka : Kwasy tłuszczowe w diecie człowieka a jego funkcjonowanie poznawcze i emocjonalne= Fatty acids in human diet and cognitive and emotional functioning. W: Neuropsychiatria i Neuropsychologia. - 2012: 7 (1) s.35-42, tab., bibliogr. 54 poz., sum.  
**Streszczenie polskie:** W artykule przedstawiono dowody naukowe zgromadzone w ciągu ostatnich dwóch dekad ukazujące znaczenie kwasów tłuszczowych w wybranych obszarach psychologicznego funkcjonowania człowieka (poznawczym i emocjonalnym). Dokonano przeglądu prac opisujących rangę kwasów tłuszczowych omega-3, których niedobór we współczesnej diecie (zdominowanej przez kwasy tłuszczowe omega-6) stał się jedną z głównych przyczyn ryzyka rozwoju schorzeń cywilizacyjnych, w tym chorób mózgowo-naczyniowych. Kwasy tłuszczowe wielonienasycone stanowią składnik wszystkich błon komórkowych organizmu oraz główny budulec układu nerwowego. Wyniki badań naukowych sugerują, że dieta uzupełniana kwasami tłuszczowymi omega-3 może wpływać na poprawę funkcji poznawczych u człowieka oraz zmniejszać nasilenie objawów demencji, choroby Alzheimerera, a także depresji. Pozytywny wpływ stosowania kwasów tłuszczowych omega-3 stwierdzono również w grupie osób zdrowych i młodych. Badacze podają, że kwasy tłuszczowe omega-3, takie jak kwas eikozapentaenowy (EPA) i dokozaheksaenowy (DHA), mogą usprawniać procesy poznawcze oraz wpływać na regulację nastroju u każdego człowieka. Przegląd wybranych badań opisowych i eksperymentalnych ma na celu ukazanie znaczenia kwasów tłuszczowych nie tylko w terapii, lecz także w profilaktyce chorób mózgowych i zaburzeń psychicznych oraz jako możliwość wspierania rozwoju człowieka zdrowego i wykorzystania pełni jego możliwości. Podkreśla się jednak, że uzyskane dotąd dane na temat wpływu kwasów tłuszczowych na funkcjonowanie psychiczne człowieka są wciąż jeszcze niewystarczające (zwłaszcza w obszarze profilaktyki) i wymagają większej liczby badań potwierdzających.  
Sygnatura GBL: 313.837  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
39. Włodarek, Dariusz : Oszacowanie wydatków energetycznych oraz realizacji potrzeb żywieniowych osób z chorobą Alzheimerera. - Warszawa : Wydawnictwo SGGW, 2012. - 188 s. : il. ; 24 cm. – (Rozprawy Naukowe i Monografie = Treatises and Monographs ; 397)  
Choroba Alzheimerera -- aspekt żywieniowy -- rozprawy akademickie.  
Bydgoszcz - Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego  
Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Rolniczego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Siedlce - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego  
Warszawa - Centralna Biblioteka Rolnicza  
Warszawa - Biblioteka Główna Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego  
Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
Szczecin - Biblioteka Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego
40. Włodarek, Dariusz : Znaczenie żywienia w chorobie Parkinsona i Alzheimerera. W: Medycyna po Dyplomie. - 2005: 14 (1) s.146-150, bibliogr. 54 poz.  
Sygnatura GBL: 312.978  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
41. Włodarek Dariusz, Głabska Dominika : Assessment of the quality of diet of Alzheimer's disease individuals living at homes and in nursing homes / Chair of Dietetics. Department of Dietetics. Faculty of Human Nutrition and Consumer

Sciences. Warsaw University of Life Sciences - SGGW, Warsaw. W: Roczniki Państwowego Zakładu Higieny : poświęcone naukowej problematyce higieny środowiska, a w szczególności higienie żywności i żywienia oraz przedmiotów użytku, toksykologii środowiskowej, higienie szkolnej, higienie komunalnej i innym dziedzinom pokrewnym. - T. 64, nr 3 (2013), s. 217-223

**Streszczenie polskie:** Wprowadzenie. Wraz ze starzeniem się organizmu może dochodzić do zmniejszenia masy ciała, co jest często stwierdzane u osób starszych przebywających w domach opieki. Zjawisko to może występować u osób z chorobą Alzheimera, a tym samym może przyczyniać się do wystąpienia niedożywienia. Cel. Celem badania była ocena jakości diet osób z chorobą Alzheimera mieszkających we własnych domach i domach opieki w porównaniu z grupą kontrolną. Materiał i metoda. W badaniu uczestniczyło 160 osób chorujących lub nie chorujących na chorobę Alzheimera, mieszkających we własnych domach lub w domach pomocy społecznej. Ocena sposobu żywienia osób mieszkających we własnych domach przeprowadzono na podstawie jednodniowych jadłospisów uzyskanych od badanych lub ich opiekunów. Natomiast ocenę sposobu żywienia osób mieszkających w domach opieki przeprowadzono na podstawie jednodniowego jadłospisu w tych placówkach z uwzględnieniem informacji dotyczących dojadania między posiłkami. Jadłospisy poddane zostały ocenie jakościowej wykorzystując metodę klasyfikacji posiłków wg Bielińskiej i Kuleszy. Wyniki. Osoby mieszkające w domach opieki częściej spożywały posiłki w ciągu dnia niż mieszkające we własnych domach, niezależnie od występowania choroby Alzheimera. We wszystkich badanych grupach spożycie warzyw i owoców przez znaczną część osób było zbyt małe, co dotyczyło zwłaszcza osób żyjących we własnych domach. Produkty pochodzenia zwierzęcego występowały prawie we wszystkich głównych posiłkach spożywanych przez badane osoby. Za racjonalnie zestawione można było uznać większość głównych...

Warszawa – Biblioteka Narodowa

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

42. Wyka, Joanna : Wpływ czynników żywieniowych na ryzyko wystąpienia choroby Alzheimera. W: Seminaria Naukowe Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. - [T.] 10 (2011), s. 77-89

Warszawa – Biblioteka Narodowa

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

43. Zabłocka-Słowińska Katarzyna, Jawna Katarzyna, Biernat Jadwiga : Interakcje pomiędzy syntetycznymi lekami stosowanymi w wybranych schorzeniach ośrodkowego układu nerwowego a suplementami diety i lekami ziołowymi= Interactions between synthetic drugs used in treatment of selected central nervous system disorders and dietary supplements and herbal drugs. W: Psychiatria Polska. - 2013: 47 (3) s.487-498, tab., bibliogr. 53 poz., sum., rez., Zsfg, res.

**Streszczenie polskie:** Ryzyko wystąpienia interakcji pomiędzy składnikami suplementów diety i leków ziołowych a lekami syntetycznymi zwiększa się, gdy chorzy leczeni są przewlekłe, np. z powodu zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego - schorzeń psychicznych, choroby Parkinsona i Alzheimera. Na podstawie piśmiennictwa naukowego wykazano, że jednoczesne przyjmowanie antydepresantów bądź leków przeciwpyszotycznych oraz leków ziołowych lub suplementów diety zawierających: ziele dziurawca, korzeń kozłka lekarskiego, liść miłorzębu dwuklapowego, szyszki chmielu, a także składniki pożywienia: błonnik lub kwas foliowy, może prowadzić do wystąpienia trudnych do interpretacji skutków interakcji. Podczas leczenia choroby Parkinsona należy ostrożnie stosować suplementację diety błonnikiem, a w przypadku terapii choroby Alzheimera - suplementami diety i lekami ziołowymi zawierającymi liść miłorzębu dwuklapowego. Znajomość wyżej wymienionych interakcji jest niezbędna do skutecznie prowadzonej terapii omawianych chorób. Wiedza ta powinna być jednak stale weryfikowana w związku z pojawianiem się coraz większej liczby produktów, często o złożonym składzie.

Sygnatura GBL: 305.130

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

## Choroba Parkinsona

44. Borawska Maria H., Konopka Maria : Antyoksydanty a choroby ośrodkowego układu nerwowego= Antioxidants and diseases of the central nervous system. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2007: 34 (1/2) s.41-45, bibliogr. 34 poz., sum.

Sygnatura GBL: 305.734

**Streszczenie polskie:** W pracy omówiono udział reaktywnych form tlenu i reaktywnych form azotu w powstawaniu najczęściej występujących chorób neurodegeneracyjnych ośrodkowego układu nerwowego; choroby Alzheimer'a i choroby Parkinsona. Wykazano, że dieta bogata w naturalne antyoksydanty, z dużą ilością świeżych warzyw i owoców zapobiega chorobom neurodegeneracyjnym i wydłuża życie.

Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

45. Dochniak Marta, Ekiert Katarzyna : Żywnienie w prewencji i leczeniu choroby Alzheimer'a i choroby Parkinsona= Nutrition in prevention and treatment of Alzheimer's and Parkinson's diseases. W: Pielęgniarstwo i Zdrowie Publiczne= Nursing and Public Health. - 2015: 5 (2) s.199-208, bibliogr. 37 poz., sum.

Sygnatura GBL: 313.913

**Streszczenie polskie:** Proces starzenia się organizmu dotyczy każdego człowieka i nie da się go zatrzymać. Jest to proces fizjologiczny, ale sprzyja występowaniu różnorodnych chorób, m.in. neurodegeneracyjnych. Europejskie społeczeństwo starzeje się. Szacuje się, że w 2050 r. 30 proc. ludności Unii Europejskiej osiągnie wiek powyżej 65 lat. Proces starzenia się społeczeństwa sprawia, że występujące w wieku podeszłym choroby Alzheimer'a i Parkinsona stanowią coraz większy problem medyczny, społeczny oraz ekonomiczny. W związku z tym częściej poszukuje się nowych sposobów zapobiegania tym chorobom i ich leczenia. Coraz większe zainteresowanie budzi możliwość wspomagania leczenia za pomocą odpowiedniego sposobu odżywiania. Prowadzone badania wskazują na korzystny wpływ na zapobieganie i leczenie chorób neurodegeneracyjnych m.in. takich składników pokarmowych, jak: jednonienasycone kwasy tłuszczowe, wielonienasycone kwasy tłuszczowe (szczególnie kwas dokozaheksaenowy), witaminy antyoksydacyjne (witamina E, witamina C), glutation, koenzym Q10, kurkumina, flawonoidy, kofeina. Niniejsza praca przedstawia wyniki badań dotyczących żywienia w chorobach Alzheimer'a i Parkinsona oraz zalecenia dla pacjentów cierpiących na te schorzenia.

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

46. Gruber, Beata M. : Witaminy "pamięci"= Vitamins for "memory". W: Aktualności Neurologiczne. - 2009: 9 (1) s.52-62, il., bibliogr. 66 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Witaminy są niezbędnymi do życia, egzogennymi związkami organicznymi o zróżnicowanej budowy i spełniają ważne biologiczne funkcje, przede wszystkim jako katalizatory przemian biochemicznych. Jako modulatory reakcji zachodzących w organizmie muszą być dostarczone w odpowiednich ilościach, zależnych od aktualnego stanu fizjologicznego danego osobnika i szeregu czynników zewnętrznych (zwyczaże żywieniowe, przyjmowane leki). W ostatnich latach wyraźnie nasiliły się badania nad rolą witamin w schorzeniach neurologicznych. Nie ma drugiego narządu w organizmie tak ściśle uzależnionego od dostarczania substancji odżywczych, jak centralny układ nerwowy. Wśród wspomnianych schorzeń znajdują się jednostki o wciąż niewyjaśnionej etiologii lub co do których nie sposób, nawet przy obecnym stanie wiedzy zastosować skutecznej terapii. Do schorzeń neurologicznych, w których zauważono udział witamin, zaliczane są jedne z najpoważniejszych, jakie dręczą współczesne społeczeństwa, tj. miażdżyca, otępienia, w tym choroba Alzheimer'a, padaczka i inne. Warto także podkreślić ich znaczenie w etiologii i terapii wspomagającej w neuropatiach, chorobie Parkinsona, potransplantacyjnych bólach głowy. W niniejszym artykule przedstawiono pokrótce wyniki ostatnich badań nad rolą poszczególnych witamin w schorzeniach powiązanych ze sobą po części etiologicznie i objawowo, tj. w udarze niedokrwiennym mózgu i otępieniach.

Sygnatura GBL: 313.631

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

47. Kuran, Włodzimierz : Żyję z chorobą Parkinsona [Dokument elektroniczny] : [objawy, leczenie, stadia choroby, tryb życia]. - Wyd. 2 rozsz. i uaktual., 1 dodr. - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2016. - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2004. – (Lekarz Radzi)  
Choroba Parkinsona.  
Choroba Parkinsona – leczenie.  
Choroba Parkinsona – powikłania.  
Choroba Parkinsona – rehabilitacja.  
Dieta.  
Ćwiczenia fizyczne.  
Edukacja pacjenta.  
Tarnów - Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej  
Wydanie z 2002 r. -  
Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
48. Liśkiewicz Arkadiusz, Jędrzejowska-Szypułka Halina, Lewin-Kowalik Joanna : Characteristics of ketogenic diet and its therapeutic properties in central nervous system disorders= Characteristics of ketogenic diet and its therapeutic properties in central nervous system disorders. W: Annales Academiae Medicae Silesiensis. - 2012: 66 (6) s.66-76, il., bibliogr. 83 poz., streszcz.  
**Streszczenie polskie:** Wysokotłuszczowa, niskowęglowodanowa dieta ketogenna jest terapią, która od wielu lat z sukcesem jest stosowana u dzieci i dorosłych w leczeniu epilepsji. Późniejsze badania pozwoliły na rozszerzenie poszukiwań jej terapeutycznego zastosowania o stwardnienie guzowe, guzy mózgu i schorzenia neurodegeneracyjne, jak choroba Alzheimera i choroba Parkinsona. Wiele badań wykazało również neuroprotektoryjne właściwości tej terapii. Indukowanie neuroprotekcji jest związane z molekularnymi mechanizmami działania diety ketogennej i metabolizmem ciał ketonowych. Niniejsza praca opisuje działanie diety ketogennej oraz jej mechanizmy molekularne, które mogą być wykorzystywane w terapii chorób centralnego układu nerwowego.  
Sygnatura GBL: 313.709  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
49. Lorenc-Koci, Elżbieta : Glutation w ośrodkowym układzie nerwowym : znaczenie deficytu glutationu w etiologii i patogenezie choroby Parkinsona. – Kraków : Instytut Farmakologii. Polska Akademia Nauk, 2000. – 30 s. – (Wykłady Monograficzne / Instytut Farmakologii PAN w Krakowie ; nr 52)  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Warszawa – Biblioteka Narodowa  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

50. Mam chorobę Parkinsona : poradnik dla chorych i ich rodzin / Agata Gajos, Agnieszka Gorzkowska, Piotr Janik, Dariusz Koziorowski, Anna Potulska-Chromik, Anna Roszmann, Jarosław Sławek ; pod red. Jarosława Sławka. – Gdańsk : Via Medica, 2010, [10], 158 s. : il., tab., 21 cm  
Choroba Parkinsona – patofizjologia.  
Choroba Parkinsona – leczenie.  
Choroba Parkinsona – rehabilitacja.  
Dieta.  
Leki przeciwparkinsonowe.  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Kielce – Wojewódzka Biblioteka Publiczna  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
Warszawa – Biblioteka Narodowa  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego
51. Ossowska, Krystyna : Udział pobudzających aminokwasów w eksperymentalnych modelach choroby Parkinsona. – Kraków : Instytut Farmakologii. Polska Akademia Nauk, 1993. – 29 s. – (Wykłady Monograficzne : postępy psychofarmakologii / Instytut Farmakologii PAN ; nr 18)  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego
52. Rola wybranych składników żywności w rozwoju i prewencji chorób neurodegeneracyjnych =The role of selected food components in development and prevention of neurodegenerative diseases. P. 1 : Polyphenols / Wojtasik Anna, Pietraś Edyta, Matczuk Ewa, Kunachowicz Hanna. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2016: 43 (1) s.20-34, il., bibliogr. 81 poz., sum.  
**Streszczenie polskie:** Obecnie panuje przekonanie, że jednym z kluczowych czynników w rozwoju chorób neurodegeneracyjnych jest stres oksydacyjny. Badania mechanizmów prowadzących do śmierci neuronów wskazują, że zastosowanie substancji o działaniu przeciwutleniającym może być pomocne w spowalnianiu procesów starzenia się organizmu i hamowaniu rozwoju chorób neurodegeneracyjnych. Do takich substancji należą m.in. polifenole roślinne. W pracy przedstawiono ogólny zarys mechanizmów rozwoju choroby Alzheimera oraz Parkinsona, jak również wyniki badań dotyczących protekcyjnego działania polifenoli (ze szczególnym uwzględnieniem resweratrolu i katechin herbaty) oraz wpływu diety śródziemnomorskiej w prewencji tych chorób.  
Sygnatura GBL: 305.734  
Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
53. Rola wybranych składników żywności w rozwoju i prewencji chorób neurodegeneracyjnych=The role of selected food components in development and prevention of neurodegenerative diseases. P. 2: Fatty acids / Wojtasik Anna, Matczuk Ewa, Pietraś Edyta, Kunachowicz Hanna. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2016: 43 (1) s.35-45, bibliogr. 55 poz., sum.  
Sygnatura GBL: 305.734  
**Streszczenie polskie:** Obecnie panuje przekonanie, że jednym z kluczowych czynników w rozwoju chorób neurodegeneracyjnych jest stres oksydacyjny. Badania mechanizmów prowadzących do śmierci neuronów wskazują, że zastosowanie substancji o działaniu przeciwutleniającym może być pomocne w spowalnianiu procesów starzenia się organizmu i hamowaniu rozwoju chorób neurodegeneracyjnych. Do takich substancji należą m.in. polifenole roślinne. W pracy przedstawiono ogólny zarys mechanizmów rozwoju choroby Alzheimera oraz Parkinsona, jak również wyniki badań

dotyczących protekcyjnego działania polifenoli (ze szczególnym uwzględnieniem resweratrolu i katechin herbaty) oraz wpływu diety śródziemnomorskiej w prewencji tych chorób.

Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

54. Sajór Iwona, Sławek Jarosław : Choroba Parkinsona : zalecenia żywieniowe dla pacjentów i ich rodzin : dieta 7-dniowa. - Warszawa : ITEM Publishing, cop. 2015. - 31, [1] s. : il. ; 20 cm  
Choroba Parkinsona – dietetyka.  
Warszawa – Biblioteka Narodowa
55. Walczak, Joanna Anna : Żywnienie w chorobie Parkinsona : praktyczny poradnik dla pacjentów. – Warszawa : Fundacja “Życ z chorobą Parkinsona”, 2007. – 80 s.  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa – Biblioteka Narodowa
56. Włodarek, Dariusz : Dieta w patogenezie i terapii choroby Parkinsona= Diet in pathogenesis and treatment of Parkinson's disease. W: Żywnienie Człowieka i Metabolizm. - 2005: 32 (1) s.65-71, bibliogr. 34 poz.  
Sygnatura GBL: 305.734  
Streszczenie polskie: Choroba Parkinsona jest chorobą zwyrodnieniową układu nerwowego dotyczącą osób starszych. Nadal nie jest poznane podłoże etiologiczne idiopatycznej postaci tej choroby, a jednym z rozpatrywanych czynników środowiskowych jest żywność. W niniejszej pracy przedstawiono aktualny stan wiedzy dotyczący wpływu spożycia produktów żywnościowych oraz składników mineralnych i witamin na rozwój tej choroby. Opisano również dietę z regulowaną podażą białka w ciągu doby. Dieta ta może być wykorzystywana jako pomocniczy element w terapii choroby Parkinsona, szczególnie u pacjentów u których na skutek wieloletniego przyjmowania L-DOPA zaczęła się rozwijać oporność na działanie tego leku.  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
57. Włodarek, Dariusz : Znaczenie żywienia w chorobie Parkinsona i Alzheimer. W: Medycyna po Dyplomie. - 2005: 14 (1) s.146-150, bibliogr. 54 poz.  
Sygnatura GBL: 312.978  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
58. Znaczenie mięsa w diecie osób z chorobą Parkinsona=The role of meat in diet of people with chronic diseases - Parkinson's. W: Geriatria. - 2015: 9 (3) s.182-190, tab., bibliogr. 28 poz., sum.  
**Streszczenie polskie:** Dieta osób chorujących na Parkinsona powinna być różnorodna i dobrze zbilansowana. Musi więc zawierać zarówno produkty pochodzenia roślinnego jak i zwierzęcego. Mięso w diecie tych osób jest niezbędne głównie ze względu na relatywnie duży udział pełnowartościowego białka. Zawiera ono, w przeciwieństwie do surowców roślinnych, wszystkie niezbędne dla organizmu aminokwasy egzogenne. Dodatkowo mięso jest źródłem wielu witamin i składników odżywczych (żelaza, fosforu, witamin z grupy B, witaminy PP), których niedobory często stwierdza się u osób w podeszłym wieku. Osoby z tym schorzeniem powinny jednak unikać mięs z dużą zawartością tłuszczu, ze względu na występujące w nim niekorzystne nasycone kwasy tłuszczowe. Istotne jest by chorzy leczeni lewodopą kontrolowali podaż białka w diecie. Nie zaleca się by spożywali oni mięso przed podaniem leku, gdyż aminokwasy pochodzące z produktów mięsnych utrudniają wchłanianie leku. Osobom leczonym tym preparatem poleca się, w zależności od stadium choroby, stosowanie diety z dystrybucją bądź redystrybucją białka.

Sygnatura GBL: 313.859

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

## Stwardnienie rozsiane

59. Bartosik-Psujek Halina, Stelmasiak Zbigniew : Stwardnienie rozsiane - trudne odpowiedzi na proste pytania= Multiple sclerosis - difficult answers to easy questions. W: Neurologia i Neurochirurgia Polska. - 2006: 40 (5) s.441-445, bibliogr. 29 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Stwardnienie rozsiane jest autoimmunologiczną chorobą układu nerwowego, prowadzącą do nieodwracalnego kalectwa. Początek choroby występuje u młodych, aktywnych zawodowo i życiowo osób. Jest to sytuacja, w której pacjenci stawiają neurologowi wiele pytań dotyczących rokowania i sposobu ich dalszego życia. W pracy omówiono czynniki umożliwiające przewidywanie postępu choroby, biorąc pod uwagę zarówno dane kliniczne, jak i wyniki badań dodatkowych. Przedstawiono wpływ czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, stres psychiczny, infekcje czy szczepienia ochronne na występowanie rzutu choroby, jak również ich znaczenie w długoterminowej progresji schorzenia. Zaprezentowano aktualne wyniki badań oceniających wpływ ciąży i porodu na ryzyko wystąpienia rzutu i pogarszania się niesprawności w bezpośrednim okresie po porodzie, jak i w obserwacjach długoterminowych, oraz omówiono znaczenie diety i stosowania rehabilitacji u chorych na stwardnienie rozsiane.

Warszawa – Główna Biblioteka lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

60. Blackstone, Margaret : Stwardnienie rozsiane : przyczyny choroby, objawy, metody leczenia : poradnik dla chorych i ich rodzin / z ang. przeł. Małgorzata Yamazaki. - Warszawa : Klub dla Ciebie, 2007. - 310 s. ; 22 cm  
Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
Wrocław - Biblioteka Dolnośląskiej Szkoły Wyższej  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Gdańsk - Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka  
Gdańsk - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego  
Katowice - Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego  
Szczecin - Książnica Pomorska

61. Brzostek Karolina, Ukleja Anna : Rola diety w stwardnieniu rozsianym= The role of diet in multiple sclerosis. W: Polski Mercuriusz Lekarski. - 2017: 42 (247) s. 46-50, bibliogr. 39 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Stwardnienie rozsiane jest przewlekłą, demielinizacyjną chorobą ośrodkowego układu nerwowego. Celem niniejszej pracy było przedstawienie związku między sposobem żywienia a występowaniem i przebiegiem choroby. W pracy na podstawie piśmiennictwa wykazano niekorzystny wpływ wysokiego spożycia nasyconych kwasów tłuszczowych oraz soli na rozwój i przebieg stwardnienia rozsianego. Wykazano także korzystną korelację pomiędzy odpowiednią podażą kwasów tłuszczowych omega-3, witaminy D, B12 i kwasu foliowego a ryzykiem

zachorowania i zaostrzeniem objawów SM. Wyniki badań dotyczących wpływu czynników żywieniowych na rozwój i przebieg SM nie są jednoznaczne, dlatego niezbędna jest ich kontynuacja.

Sygnatura GBL: 313.318

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

62. Cendrowski, Wojciech : Stwardnienie rozsiane: ryzyko zachorowania i prewencja choroby= Multiple sclerosis: risk of incidence and prevention of the disease. W: Neurologia Praktyczna. - 2015: 15 (2) s.5-11, bibliogr. 63 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Wyniki badań kliniczno-kontrolnych i populacyjnych oraz analiza ludzkiego genomu przyczyniły się do poznania środowiskowych i genetycznych czynników ryzyka stwardnienia rozsianego (sclerosis multiplex - SM). Prewencja choroby polega na wystawieniu na działanie czynników prozdrowotnych i unikaniu czynników ryzykownych dla zdrowia. Zapobieganie obejmuje intensyfikację ekspozycji in utero i w wieku dojrzewania na promieniowanie nadfioletowe oraz suplementację diety witaminą D3. Inną propozycją jest wczesna ekspozycja niemowląt i dzieci w wieku poniżej 10 lat na herpeswirusy oraz praktyka umiarkowanej higieny osobistej prowadzącej do zachowania mikrobiomu. Korzystne jest przyjmowanie produktów oczyszczonego jelitowego mikrobiomu, który ma działanie immunoregulacyjne. Ważną częścią prewencji jest podejmowanie prozdrowotnego stylu życia. Celowa jest, zwłaszcza w środowisku miejskim, praca w ruchu, unikanie pracy na nocne zmiany lub w zanieczyszczonych, niedoświetlonych pomieszczeniach. Wskazana jest rekreacja poza miastem połączona z aktywnością fizyczną. Duże znaczenie prewencyjne ma radzenie sobie ze stresem psychicznym, unormowanie życia osobistego, większa dietność, niepalenie tytoniu i marihuany oraz powstrzymywanie się od picia alkoholu. Wskazana jest antykoncepcja w spokrewnionych małżeństwach oraz w związkach, w których oboje partnerzy chorują na SM. Z drugiej strony stosowanie doustnych środków antykoncepcyjnych uważa się za czynnik podwyższający ryzyko SM. Zróżnicowane czynniki ryzyka i złożoność patogenezы choroby powodują, że nie zidentyfikowano pojedynczego swoistego sposobu prewencji.

Sygnatura GBL: 313.634

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

63. Dąbrowska-Bender Marta : Rola wielonienasyconych kwasów tłuszczowych omega-3 w stwardnieniu rozsianym - przegląd piśmiennictwa. W: Polish Journal Of Food And Nutrition Sciences. - 2016 (4) s.53-63, tab., bibliogr. 79 poz., sum.

**Streszczenie polskie:** Stwardnienie rozsiane (SM, sclerosis multiplex) jest przewlekłą chorobą autoimmunologiczną ośrodkowego układu nerwowego o nieznannej etiologii. Liczne badania wskazują na istnienie wielu powiązanych ze sobą czynników genetycznych i środowiskowych sprzyjających powstawaniu tej choroby. Od lat poszukuje się także związku między SM a określonymi składnikami diety, które mogą modyfikować naturalny jego przebieg. W licznych badaniach dowiedziono, że przestrzeganie zasad prawidłowego żywienia może korzystnie wpływać na procesy istotne dla rozwoju choroby, jak również na występowanie dolegliwości towarzyszących SM. Także zaostrzenie niektórych objawów SM jest związane z określonymi składnikami diety. Ponadto uważa się, że spośród wszystkich składników pożywienia istotny wpływ na funkcjonowanie układu immunologicznego, w tym rozwój i przebieg SM, mają tłuszcze. W badaniach epidemiologicznych wykazano, że głównie niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe omega-3 korzystnie wpływają na przebieg tej choroby. Z kolei nadmiar w diecie nasyconych kwasów tłuszczowych oraz kwasu arachidowego wiąże się prawdopodobnie z większą zapadalnością na stwardnienie rozsiane. Celem artykułu jest przedstawienie dostępnych badań wskazujących na związek między spożyciem wielonienasyconych kwasów tłuszczowych omega-3 a występowaniem i przebiegiem SM.

Wrocław - Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego

Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka

Toruń - Biblioteka Uniwersytecka

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
 Warszawa – Biblioteka Narodowa  
 Warszawa - Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
 Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu

64. Dąbrowska-Bender Marta, Mirowska-Guzel Dagmara : Żywienie chorych na stwardnienie rozsiane - przegląd piśmiennictwa. W: Polski Przegląd Neurologiczny. - 2015: 11 (3) s.136-151, bibliogr. 80 poz.

**Streszczenie polskie:** Stwardnienie rozsiane (SM, sclerosis multiplex) jest przewlekłą chorobą autoimmunologiczną ośrodkowego układu nerwowego. Jak wskazują liczne badania, istnieje wiele powiązanych ze sobą czynników genetycznych i środowiskowych sprzyjających powstawaniu tej choroby. Obecnie poszukuje się także związku między dietą a przebiegiem chorób przewlekłych, w tym SM. Również rodzaj spożywanych substancji odżywczych uznaje się za jeden z czynników, który może modyfikować naturalny przebieg SM. W wielu badaniach dowiedziono, że prawidłowe żywienie w SM może znacząco wpływać na procesy istotne dla rozwoju choroby, jak również na występowanie dolegliwości jej towarzyszących. Także zaostrenie niektórych objawów SM jest związane z określonymi składnikami diety. Choć ich wpływu ostatecznie nie potwierdzono, to jednak uważa się, że wdrożenie właściwej terapii żywieniowej u chorych na SM, zapobiegając niedoborom substancji odżywczych, wpływa na ogólną poprawę ich stanu zdrowia, łagodzenie objawów oraz poprawę efektywności podstawowego leczenia. Rodzaj diety powinien być uzależniony od stopnia zaawansowania choroby, występowania objawów towarzyszących oraz stosowanego leczenia farmakologicznego. Konieczne jest także dostosowanie sposobu żywienia do indywidualnych potrzeb pacjenta, z uwzględnieniem jego płci, wieku, stopnia aktywności fizycznej oraz ewentualnych chorób współistniejących. Wyniki badań dotyczących wpływu wybranych składników żywności na SM nie są jednoznaczne, co uzasadnia prowadzenie dalszych, wielośrodkowych, niezależnych badań klinicznych w tym zakresie.

Sygnatura GBL: 313.754

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

65. Fedorczyk, Agnieszka : Choroby autoimmunologiczne : przyczyny, objawy, leczenie. - Opypy : Wydawnictwo "Edycja", cop. 2017. - 89, [2] s. : il. kolor. ; 21 cm. – (Encyklopedia Zdrowia dla Całej Rodziny ; 01/2017)

Choroby autoimmunizacyjne -- dietoterapia -- wydawnictwa popularne.

Choroby autoimmunizacyjne -- etiologia -- wydawnictwa popularne.

Choroby autoimmunizacyjne -- diagnostyka -- wydawnictwa ilustrowane.

Choroby autoimmunizacyjne -- leczenie -- wydawnictwa popularne.

Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

Warszawa – Biblioteka Narodowa

Szczecin - Książnica Pomorska

66. Frączek, Barbara : Ocena zbiorowego żywienia chorych na stwardnienie rozsiane i z urazowym uszkodzeniem rdzenia kręgowego, mieszkańców Domu Pomocy Społecznej = Rating of food service in nursing home residents with MS and TSCI. W: Zdrowie Publiczne, Vol. 121, Nr 4(2011), s. 375-381. - Bibliogr. s. 381

Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
 Wrocław - Zakład Narodowy im. Ossolińskich  
 Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
 Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
 Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
 Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana  
 Pawła II  
 Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
 Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu  
 Jagiellońskiego  
 Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego  
 Kraków - Biblioteka Krakowskiej Akademii  
 Warszawa - Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Warszawa - Biblioteka Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego  
 Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa  
 Mazowieckiego  
 Warszawa - Biblioteka Główna Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego  
 Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
 Białystok - Biblioteka Uniwersytecka  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego  
 Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
 Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
 Poznań - Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego  
 Poznań - Biblioteka Uniwersytecka  
 Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Szczecin - Książnica Pomorska  
 Szczecin - Biblioteka Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego  
 Zielona Góra - Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

67. Górnicka, Jadwiga : Wskazania dla chorych na stwardnienie rozsiane (SM). W:  
 Wiadomości Zielarskie. - 1991: 33 (4) s.13-14, tab.  
 Sygnatura GBL: 311.671  
 Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
 Warszawa - Biblioteka Główna Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego  
 Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
 Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
 Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana  
 Pawła II  
 Łódź - Biblioteka Politechniki Łódzkiej  
 Kraków - Biblioteka Główna Uniwersytetu Rolniczego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu  
 Jagiellońskiego  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Jasińska, Joanna : Stwardnienie rozsiane (SM) : poradnik chorego i terapeuty /  
 Olsztyńska Szkoła Wyższa im. J. Rusieckiego, Polskie Towarzystwo Walki z

Kalectwem w Olsztynie. - Olsztyn : Olsztyńska Szkoła Wyższa im. J. Rusieckiego, 2008. - 91 s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 90-91  
 Wrocław - Biblioteka Uniwersytecka  
 Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
 Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
 Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
 Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego  
 Siedlce - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego  
 Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
 Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
 Białystok - Biblioteka Uniwersytecka  
 Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
 Szczecin - Książnica Pomorska

68. Myers, Amy : Możesz wyleczyć choroby autoimmunologiczne : samodzielna profilaktyka i leczenie / [tłumaczenie Grzegorz Ciecieląg]. - Białystok : Vital Gwarancja Zdrowia, 2016. - 501 s. ; 21 cm  
 Choroby autoimmunizacyjne -- wydawnictwa popularne.  
 Choroby autoimmunizacyjne -- dietoterapia -- wydawnictwa popularne.  
 Tarnów - Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej  
 Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
 Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
 Łódź - Wojewódzka Biblioteka Publiczna  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
 Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
 Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
 Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
 Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
 Szczecin - Książnica Pomorska

69. Peszko, Beata : Powrót do życia czyli O stwardnieniu rozsianym i chorobach nowotworowych inaczej. - Katowice : Wydawnictwo KOS, 2010. - 132, [2] s. ; 21 cm  
 Stwardnienie rozsiane -- relacje osobiste.  
 Stwardnienie rozsiane -- dietoterapia -- poradniki.  
 Metoda samokontroli umysłu Silvy.  
 Rak (choroba) -- pacjenci -- rehabilitacja.  
 Stwardnienie rozsiane -- pacjenci -- readaptacja.  
 Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
 Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
 Lublin - Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II  
 Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
 Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Siedlce - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Szczecin - Książnica Pomorska

70. Pierzchała Krystyna, Kubicka Katarzyna : Rola czynników środowiskowych w patogenezie stwardnienia rozsianego= The role of environmental factors in multiple sclerosis pathogenesis. W: Wiadomości Lekarskie. - 2009: 62 (1) s.37-41, tab., bibliogr. 29 poz., sum.  
Sygnatura GBL: 301.774  
Warszawa-Główna Biblioteka Lekarska  
**Streszczenie polskie:** Stwardnienie rozsiane (sclerosis multiplex, SM) jest przewlekłą zapalno-demielinizacyjną chorobą ośrodkowego układu nerwowego o nie do końca poznanej etiologii. Rozpoczyna się najczęściej między 20. a 30. rokiem życia. Występuje głównie wśród rasy kaukaskiej, częściej u kobiet. Jest chorobą o wieloczynnikowej patogenezie, w której w sposób złożony splatają się czynniki genetyczne, immunopatologiczne i środowiskowe. Autorzy przedstawili aktualny stan wiedzy na temat roli czynników środowiskowych, m.in. diety, w patogenezie stwardnienia rozsianego.  
Sygnatura GBL: 301.774  
Warszawa – Biblioteka Narodowa  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu
71. Połochańska, Barbara : Siła woli - moc zdrowienia. - Wyd. 2. poszerz. - Gdańsk : Wydawnictwo Koziorożec Marta Polak, 2015. - 76 s. : il. ; 24 cm  
Stwardnienie rozsiane -- relacje osobiste.  
Stwardnienie rozsiane -- dietoterapia.  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa – Biblioteka Narodowa
72. Potemkowski Andrzej, Gołąb Monika, Szubra Beata : Problem medycyny niekonwencjonalnej w leczeniu stwardnienia rozsianego. W: Zdrowie Publiczne. - 2001: 111 (2) s.101-104, il., tab., bibliogr. 10 poz., sum.  
**Streszczenie polskie:** W leczeniu chorób przewlekłych, których klasycznym przykładem jest stwardnienie rozsiane (SR), brak oczekiwanej przez chorych efektywności terapii w oparciu o metody konwencjonalne sprzyja stosowaniu różnorodnych metod alternatywnych. Celem pracy było poznanie częstości stosowania metod medycyny niekonwencjonalnej (MMN) u chorych na SR, poznanie stosunku chorych na SR do MMN. Badania wykonano w oparciu o specjalnie skonstruowany kwestionariusz, do którego informacje wprowadzono odbywając osobistą rozmowę z każdym badanym, korzystając z metody "od drzwi do drzwi". Badaną grupę stanowiło 86 chorych - 40 mężczyzn (średnia wieku 46,15) i 46 kobiet (średnia wieku 45,39). Z MMN korzystało 69,77 proc. chorych na SR, a częstość ta istotnie wyższa była u kobiet - 82,61 proc. niż mężczyzn - 55,00 proc. Najczęstszą przyczyną korzystania z MMN były "sugestie innych chorych" - 60,00 proc. W grupie chorych nie stosujących MMN najczęstszą tego przyczyną był w równej mierze "brak wiary w ich skuteczność" i "wrodzona ostrożność" - po 20,00 proc. Podstawowym źródłem informacji o MMN byli inni chorzy na SR, a spośród 22 analizowanych metod najlepiej znanymi okazały się w kolejności bioenergoterapia, apiterapia i diety, a najczęściej stosowanymi bioenergoterapia - stosowało ją 83,33 proc., apiterapia i dieta - po 50,00 proc. i fitoterapia - 43,33 proc. W skali od 1 do 4 najwyżej chorzy ocenili diety - 2,60, akupresurę - 2,50, muzykoterapię - po 2,33, magnetoterapię - 2,29.  
Sygnatura GBL: 301.109  
Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska  
ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu

73. Pöhlau, Dieter : Żywnienie w stwardnieniu rozsianym. - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, cop. 2005. - 95, [1] s. : wykr. ; 15x21 cm.- Indeks  
Stwardnienie rozsiane-dietetyka-wydawnictwa popularne.  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego  
Łódź - Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego  
Kielce - Wojewódzka Biblioteka Publiczna  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Warszawa – Biblioteka Narodowa  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
Szczecin - Książnica Pomorska  
Szczecin - Biblioteka Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego
74. SM i ... dieta / [red. Izabela Odrobińska] ; Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego ; [tł. PTSR]. - Warszawa : Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego, cop. 2006. - 32 s. ; 21 cm. – (Podstawowe informacje o stwardnieniu rozsianym ; z. 7)  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
75. Stwardnienie rozsiane / pod red. Krzysztofa Selmaja ; [zesp. aut. Maria Cichalewska et al.]. - Poznań : Termedia Wydawnictwa Medyczne, 2013. - 118 s. : il. (w tym kolor.) ; 21 cm. - Bibliogr. przy pracach  
Stwardnienie rozsiane -- leczenie.  
Stwardnienie rozsiane -- badania.  
Wrocław - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego  
Toruń - Biblioteka Uniwersytecka  
Bydgoszcz - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego  
Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej  
Lublin - Wojewódzka Biblioteka Publiczna  
Kraków - Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego  
Kraków - Biblioteka Krakowskiej Akademii  
Tarnów - Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej  
Siedlce - Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej  
Warszawa - Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego  
Warszawa - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego  
Warszawa - Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego  
Gdańsk - Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego  
Katowice - Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego  
Kielce - Biblioteka Uniwersytecka  
Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego  
Szczecin - Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego  
Szczecin - Książnica Pomorska

76. Wahls Terry L, Adamson Eve : Fenomenalna kuracja dr Wahls : plan leczenia stwardnienia rozsianego i innych chorób autoimmunologicznych. - Białystok : Wydawnictwo Viviente, 2015. - 398, [2] s. : il. ; 24 cm

Wahls, Terry L. -- zdrowie.

Lekarze -- choroby -- biografie.

Stwardnienie rozsiane -- dietoterapia.

Stwardnienie rozsiane -- gimnastyka lecznicza.

Stwardnienie rozsiane -- pacjenci -- readaptacja.

Choroby autoimmunizacyjne.

Lublin - Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego

Kraków - Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego

Tarnów - Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej

Siedlce - Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej

Olsztyn - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

Warszawa – Biblioteka Narodowa

77. Wpływ witaminy D na patogenezę i przebieg stwardnienia rozsianego=The role of vitamin D in the pathogenesis and course of multiple sclerosis / Góral Anna, Broła Waldemar, Kasprzyk Marta, Przybylski Wojciech. W: Wiadomości Lekarskie. - 2015: 68 (1) s.60-66, bibliogr. 66 poz., sum.

Sygnatura GBL: 301.774

**Streszczenie polskie:** Stwardnienie rozsiane (SR) jest postępującą zapalno-demielinizacyjną chorobą ośrodkowego układu nerwowego o nieznannej etiologii. W patogenezie podstawową rolę odgrywa proces autoimmunologiczny przy współudziale czynników środowiskowych oraz predyspozycji genetycznej. W ostatnich latach niedobór witaminy D został uznany za niezależny czynnik wpływający na wzrost ryzyka zachorowania na stwardnienie rozsiane. Niedoborem witaminy D określa się stan, w którym stężenie 25(OH)D w surowicy jest mniejsze niż 25 nmol/l (30 ng/ml). W wielu badaniach udokumentowano związek między występowaniem SR, jego przebiegiem i aktywnością a stężeniem witaminy D zależnym od ekspozycji na światło słoneczne i podaży w żywieniu. Zaprezentowano również wnioski z badań nad skutecznością suplementacji, które wskazują na konieczność stosowania wyższych dawek kalcytriolu. Większość autorów uznaje dawkę profilaktyczną 4000 IU dziennie dla mieszkańców krajów o niskim nasłonecznieniu za bezpieczną i dobrze tolerowaną. Zwrócono uwagę, że suplementacja witaminą D jest wskazana i skuteczna tylko przy jej rzeczywistym niedoborze. Bezpieczeństwo, pozytywne nastawienie pacjentów do suplementacji oraz jej niski koszt dają nadzieję na zmniejszenie zachorowalności i złagodzenie przebiegu stwardnienia rozsianego.

Warszawa – Główna Biblioteka Lekarska

ACADEMICA – dostęp w bibliotekach, które przystąpiły do projektu